

kultur/nöje

”Agentens pojk i Igelstorp”

– en bok med 40-talistsjäl

Agentens pojk har skrivit en bok som mest utspelar sig i och omkring Igelstorp, men också betydligt längre bort.

– Jag har försökt få någon form av 40-talistsjäl i det. Inte bara berätta om Toy tuggummi och sånt. Utan få in känslan och rädslan för ryssen, säger Jan-Erik Wannerdt.

Jan-Erik Wannerdt är född i Tidån, flyttade som treåring till Igelstorp och bodde där tills han begav sig till Göteborg på 1960-talet för att studera psykologi, pedagogik och sociologi. Numera bor han i Barsebäcks by i Skåne och för fyra-fem år sedan bestämde han sig för att samla ihop lite av det som hans föräldrar berättat.

– Så att det finns kvar när mina barnbarn undrar hur det var förr. Vi hade ett helt anorlunda liv. För oss var radio en högtidsstund. Jag minns min första hamburgare på Liseberg. Jag tyckte det var sensationellt. Det var nog 1952–53. Jag läste i Det Bästa om Coca-Cola. Jag tänkte att när jag blev stor skulle jag dricka det och äta hamburgare. Det tyckte jag nog var det finaste man kunde vara med om.

Form av memoarer

När manuset var råfärdigt lät han sin fru och barnen titta på det.

– De sa att jag måste ge ut det som bok. Jag har skrivit lite artiklar i tidningar och de påstås vara bra. Jag gillade ju svenska i skolan och har alltid tyckt om att skriva. Jag har skrivit personaladministrativa böcker också.

När han kontaktade förläggaren så sa han: Vad är det för bok? Är det en deckare, en roman eller memoarer?

– Då blev jag väldigt ställd. Jag sitter här med råmanuset framför mig. Två delar är väl någon form av memoarer med min fars historia och min mors historia. Men det handlar inte bara om dem utan helt enkelt om uppväxten runt omkring. Kalla det för miljön, situationen och livet runt om.

”Agentens pojk i Igelstorp” heter boken som Jan-Erik Wannerdt skrivit. Förutom text innehåller den många bilder.

FOTO: PRIVAT

JAN-ERIK WANNERDT

Född: 1940 i Tidån
Yrke: Pensionär. Har tidigare hjälpt chefer att få nytt jobb när de blivit uppsagda.
Bor: Barsebäcks by
Familj: Fru, två döttrar, barnbarn och en hund
Stora intressen: Korv, surkål, opera, akvarellmålning och matlagning.

Boken heter ”Agentens pojk i Igelstorp” och titeln har sin naturliga förklaring.

– De som var försäljare kallades för agenter. För bönderna var min far agenten i Igelstorp och jag blev kallad agentens pojk. Vi var väldigt mycket ute och reste. I och med att han sålde lantbruksmaskiner så var jag nästan jämt med innan jag började skolan och sedan på sommarloven. Så jag är helt proppad med västgöthistorier också.

Både hans mamma och pappa hade körkort.

– Det är lite lustigt, det där med bil var ett slags rikedomstecken. Men vi hade det fattigt för övrigt, det var förbannat knapert.

Men att sälja bilen var inget alternativ, hans far behövde ju den i sitt jobb. Han berättar att hans mamma var fullkomligt fascinerad av bilar.

– Hon lagade bilar själv och kröp under bilar. Hon var med när bilen reparerades på verkstaden och klättrade på bilskrotar efter pryglar till bilen jämt.

Skalade lök till USA

Nu höll de sig inte bara i trakterna. Det blev även resor till Göteborg med asfalterad väg först i Floda och semesterresor till Tyskland där de bilade runt två veckor och Jan-Erik skötte snacket med sin skoltyska.

– På den stora vägen mellan Salzburg och Wien körde bönderna med oxar framför vagnarna. Gamla tanter gick och släpade ved på ryggen.

Det är sådana saker som är med i boken som utspelar sig från 1943 till 1960 och främst i och omkring Igelstorp. Men det finns som sagt annat också, sista kapitlet handlar om en resa med M/S Kungsholm.

– En klasskamrat och jag tog alla prov som behövdes för att få komma med. Han skalade potatis tur och retur till New York och jag skalade lök. Det var en tårögd resa som tog en månad.

Många bilder

Det finns också många bilder i boken.

– Min mor var nog den enda i släkten som fotograferade. Hon hade en lådkamera. Jag har kvar den, jag fick den av henne när jag fyllde tio år. Jag fick även en kamera när vi åkte till Tyskland så det finns många färgbilder också.

Boken ges ut på GML förlag och presenteras på Bok- och biblioteksmässan i Göteborg nästa vecka. Jan-Erik Wannerdt tror att boken först och främst intresserar Skövdebor, de som bor i Igelstorp och de som gått på läroverket i Skövde.

– Plus sådana som är intresserade av 40-talister. Deras uppväxt och levnadsvillkor.

PETRA LUNDGREN

Christie-fynd hittat i papplåda

En dammig pappkartong rymde en veritabel skatt för deckarfanatikerna. I kartongen har 27 kassettband hittats med inspelningar av deckarförfattaren Agatha Christie, skriver New York Times.

Det finns mycket få ljudinspelningar bevarade där man kan höra den brittiska deckardrottningens röst. Kassetbanden, som innehåller material på över 13 timmar, spelades in av Christie på 1960-talet som en hjälp inför skrivandet av den självbiografi som publicerades postumt 1977.

Agatha Christie.

På banden berättar hon bland annat vad hon tycker om sina litterära karakterer Hercule Poirot (”en fullständig egoist”) och Miss Marple (”uppblåst och frökenaktig”). Men kassetterna innehåller bara en tredjedel av det material som finns med i självbiografien.

– Hon var en sparsam kvinna, så vi tror att hon återanvände banden, säger Tamsen Harward, på Chorion, företaget som äger rättigheterna till Christies verk, till tidningen.

Banden hittades av Agatha Christies barnbarn Mathew Prichard i en av deckarförfattarens tidigare bostäder. Fyndet offentliggörs lagom till firandet av Agatha Christies 118:e födelsedag. Experterna tror att det kan hjälpa till att omvärdera delar av självbiografien. (TT Spektra)

Arn till Vietnam och Mellanöstern

Storsatsningen ”Arn” går på export. De två svenska filmerna är vardera drygt två timmar långa. Nu skall de klippas ner till en 130 minuter lång internationell version. Hittills har rättigheterna att visa filmen sålts till distributionsbolag i ett trettiotal länder, skriver Svenska Dagbladet.

Bland de mer otippade länderna finns Thailand, Vietnam och Indien. Ett företag i Dubai har köpt rättigheterna att visa filmen i elva länder i Mellanöstern – ganska naturligt kanske. Berättelsen om Arn handlar till stor del om det kulturella mötet mellan europeisk och arabisk medeltid. (TT Spektra)

Saladin är en av huvudpersonerna i ”Arn”. FOTO: ERIK AAVATSMARK/SF FILM

SLA HAR LÄST

Svårt att skriva om sorg

Linda Olsson
Sonat till Miriam
Albert Bonniers

En man, Adam Anker, är utom sig av sorg efter att ha mist sin dotter som vuxit upp tillsammans med honom. Det var bara

de två, ända från början. Man kan säga att han letar efter sig själv i resterna av sitt liv och i det förgångna. Adam startar sin resa i Nya Zeeland och landar så småningom i Stockholm. Men däremellan har han mött en äldre kvinna och det för honom till Krakow och ett nytt möte.

Det han finner både överraskar och är självklart. Det låter kryptiskt men precis som i Linda Olssons debutbok ”Nu ska jag sjunga dig milda sånger”, så är det ett stillsamt berättande som för handlingen

framåt. Det måste vara svårt att skriva om sorg, ett tillstånd som de flesta har känt men som ändå är så unikt för varje individ. Här blir det varken jolmigt eller för kallt. Linda Olssons lågmälda sätt att berätta har jag lätt att tycka om.

KERSTIN UPPSTRÖM

Läsvärt om kärlek på äldre dar

Sin ensamma kropp
Elsie Johansson
Albert Bonnier

Marie-Louise Parre, Maliss kallad, är 73 år, änka och välbeställd. Så har det dock inte alltid varit. Läsaren får ta del av hennes inre monolog där hon är brutalt uppriktig i sina frågor och sina svar när hon funderar över hur hennes liv har varit. Det är här som berättelsen stiger fram. Hon är säker på att hon upplevs som en effektiv människa, till och med kall, men i henne lever en annan Maliss. Den kvinnan längtar

efter kärlek, värme och kroppslig närhet. Har hon rätt till det? Hon som gifte sig med Parre, inte utav kärlek kanske, eller var det kärlek? Hon ifrågasätter hur hon levte och om hon levte rätt. Ska hon våga ta steget och bjuda in en man i sitt liv igen vid 73 års ålder? En annan gång blev hon avvissad, tänk om det händer igen?

Det tar ett tag att komma in i berättelsen, man får ha lite tålamod men det är ändå värt det. Läsvärd bok utan att vara något mästerverk.

KERSTIN UPPSTRÖM